

Barcelona, 27 de març de 2009

ANY II. núm.

26

Recull de discursos

Publiquem el text íntegre dels discursos pronunciats a l'auditori del Palau de la Generalitat el 2 de març amb motiu de la presentació de l'estudi *Al servei de servir*, sobre la tasca social dels instituts de vida consagrada i les societats de vida apostòlica de Catalunya. Se n'exclouen les introduccions protocol·làries. El discurs del vicepresident del Govern, en allunyar-se sovint del text escrit, presenta un to més espontani.

Recull de les intervencions en aquest ordre:

- **Sra. Montserrat Coll**, directora general d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya
- **Dr. Joan Estruch**, catedràtic de Sociologia i director de l'estudi
- **Gna. Ma. Cristina Martínez, stj**, presidenta de la Unió de Religiosos de Catalunya
- **Mons. Lluís Martínez Sistach**, cardenal arquebisbe de Barcelona
- **Hble. Sra. Carme Capdevila**, consellera d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya
- **Hble. Sr. Josep-Lluís Carod-Rovira**, vicepresident del Govern de la Generalitat de Catalunya, que clou l'acte

El reconeixement d'una tasca com a gest de justícia

Sra. Montserrat Coll,
directora general d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya

El Pla de Govern 2007-2010 preveu "impulsar el respecte democràtic per a totes i cadascuna de les opcions religioses". Amb aquesta finalitat, un dels objectius de la Direcció General d'Afers Religiosos és donar a conèixer la realitat religiosa de Catalunya per ajudar a superar prejudicis i malentesos.

Podria semblar que m'estigués referint principalment a les minories i a la diversitat religiosa que s'ha fet més evident amb la immigració, però no és així: hi ha una realitat religiosa en el nucli de la nostra societat, estesa de fa segles per tot el territori català, avui poc reflectida en els mitjans de comunicació, i que incideix de manera fonamental en el benestar social a Catalunya i en la transformació de les situacions injustes: és la tasca social dels religiosos i de les religioses cristians catòlics a favor dels col·lectius marginats i desfavorits de la nostra societat.

Cal que el Govern de Catalunya la doni a conèixer, també per desfer tòpics erronis, i cal, també, que, gairebé com un gest de justícia, reconegui de manera ben forta i decidida com n'és, d'important, aquesta tasca.

El dia 17 de maig del 2007, vam mantenir una entrevista amb la Gna. Cristina Martínez, presidenta de la Unió de Religiosos de Catalunya, per tal d'establir una relació institucional. No sabíem que aquell dia prendríem el compromís d'elaborar la base de dades que presentem avui; tot parlant, ens vam adonar que ni la mateixa URC sabia de manera exacta i concreta quines actuacions estaven fent els religiosos i les religioses en conjunt.

Com en ocasions anteriors, vam comptar amb l'eficàcia del grup d'Investigacions en Sociologia de la Religió, de la Universitat Autònoma de Barcelona, dirigit pel Dr. Joan Estruch. Clara Fons, Blanca Luque, Jordi Puig i Jordi Navarro, coordinats per M^a del Mar Griera, han realitzat la investigació necessària, que ha estat possible, també, gràcies a la col·laboració de tots i de totes vostès i a l'encoratjament dels Gns. Antoni Salat i Lluís Serra, secretaris (successius) de l'URC.

El resultat de la recerca mostra un panorama esplèndid de dedicació i d'efectivitat, en favor de noves oportunitats de moltes persones i en favor del futur dels altres, com ha escrit Clara Fons. Les actuacions de tots i de totes vostès, fonamentalment anònimes i desinteressades, formen, en silenci, una autèntica xarxa d'espais de profunda humanitat.

Al costat, hi ha altres actuacions semblants:

- d'altres institucions de l'Església Catòlica (en aquest sentit, per exemple, el mapa social encarregat per l'Arquebisbat de Tarragona a la Universitat Rovira i Virgili completarà en part un possible mapa d'abast català),
- d'altres confessions religioses minoritàries a Catalunya,
- de les ONG (moltes d'aquestes impulsades també per organitzacions religioses),
- i dels serveis públics, que sovint formen bons equips amb entitats col·laboradores.

No hem pogut recollir totes aquestes actuacions en l'estudi que presentem avui, però també les volem tenir presents. Gràcies per seu servei desinteressat. Enhorabona!

Presència modèlica i testimoni exemplar

Dr. Joan Estruch, catedràtic de Sociologia i director de l'estudi

Fa un any i mig aproximadament, el grup de recerca de la Universitat Autònoma que dirigeixo rebia un encàrrec de la Direcció General d'Afers Religiosos. La Dra. Montserrat Coll, d'acord amb la Unió de Religiosos de Catalunya, volia un estudi que permetés conèixer quines tasques socials duen a terme a Catalunya els membres dels instituts de vida consagrada i de les societats de vida apostòlica del país. La Unió de Religiosos, si em permeten la facècia, havia pres consciència que els seus membres tendien a aplicar al peu de la lletra dos consells evangèlics: d'una banda, aquell que els religiosos comparteixen amb els boxejadors, i que diu que "fa més felicitat donar que rebre", i, d'altra banda, aquell que diu "que la mà esquerra no sàpiga què fa la dreta", i que des de sempre ha creat dificultats als pianistes cristians. Als pianistes i, amb vista a una coordinació més eficaç, potser a la mateixa Unió de Religiosos.

Es tractava, doncs, de fer un inventari (en llenguatge tècnic, d'elaborar una base de dades): un cens de les tasques socials dutes a terme per les congregacions religioses, femenines i masculines, a Catalunya. Per totes les associacions de religiosos, des de les més conegudes fins a les més ignorades, des de les més nombroses fins a les més petites, des de les més presents en la vida pública fins a les que viuen en clausura: perquè, en efecte, pràcticament totes realitzen tasques d'assistència i de promoció social.

Tradicionalment, havien estat sobretot visibles aquelles institucions que treballaven en els àmbits de l'educació i de la sanitat; avui, continuen treballant-hi, però moltes altres tasques realitzades en l'actualitat són desconegudes, gairebé invisibles, excepte, òbviament, per a llurs beneficiaris. Amb l'estudi voldríem contribuir, per tant, a la visibilització d'aquestes realitats més discretes i que passen gairebé desapercibudes. És la primera vegada que es fa aquest esforç sistemàtic de reconeixement de tot allò que religioses i religiosos fan en favor de la societat catalana. El resultat és la recopilació de centenars d'informacions d'una riquesa extraordinària.

En aquesta breu intervenció voldria presentar els resultats més destacats del treball, tot afegint-hi al final un parell de comentaris i consideracions. Abans de continuar, però, m'és imprescindible aturar-me en dues observacions prèvies.

La primera i fonamental per dir que, tot i que sóc jo qui tinc l'honor de fer avui, aquí, la presentació de l'estudi, no sóc, en canvi, jo qui té el mèrit de la feina feta. Aquest mèrit recau de ple en la gent del grup que tinc el privilegi de dirigir. Abans de deixar l'equip, Jordi Puig s'ocupà de la fase exploratòria i de la posada en marxa del treball. Un altre Jordi, Jordi Navarro, hi ha donat una empenta definitiva en l'etapa final. Maria del Mar Griera ha fet una tasca constant de coordinació i supervisió. I el gruix immens del treball, la veritable feuada de recollida i recopilació de dades, ha anat a càrrec de Clara Fons i Blanca Luque. Si, avui, la Unió de Religiosos de Catalunya disposa d'una informació pràcticament exhaustiva, pulcra, ben presentada i útil, és, certament, gràcies a elles dues. I, per tant, si, al final de les meves paraules, els passés pel cap la possibilitat d'aplaudir, que quedi ben clar que els aplaudiments han d'anar dedicats a la Blanca i a la Clara.

Una segona observació prèvia és també bàsica a fi d'evitar qualsevol possible malentès. Estic parlant d'un estudi i d'una recerca, però ja he dit abans que es tractava d'una base de dades, d'un inventari. Això significa que hem obtingut uns resultats, però no hi ha pròpiament en el treball una anàlisi detallada d'aquests resultats. L'estudi proporciona unes informacions i uns materials, però és la mateixa Unió de Religiosos la instància més adient per fer l'anàlisi d'aquests materials i per extreure'n unes conclusions. Nosaltres exposem quines són les tasques que es duen a terme, qui les realitza, a quines comarques de Catalunya, quins són els serveis als quals es dedica un major nombre de religiosos, i quins són els col·lectius primordialment atesos per religiosos i religioses. Però no som qui per dictaminar, per exemple, si hi ha duplicitats que caldria corregir o àrees en les quals fóra útil una major coordinació d'esforços.

Un cop dit això, vegem ara quins són els principals resultats que es desprenen de la recerca. I comencem per una certa presentació del mateix col·lectiu estudiat, el conjunt dels instituts de vida consagrada i societats de vida apostòlica existents a Catalunya. (Per no repetir cada vegada la fórmula sencera, en endavant m'hi referiré genèricament parlant d'instituts.)

Tenim un total de 172 instituts: el més gran de tots amb 439 membres, mentre que a l'altre extrem tenim el cas d'un institut representat, a Catalunya, per un sol religiós. El 36% dels instituts estan formats per 10 membres o menys; un 24% tenen entre 11 i 25 membres; un 16% entre 26 i 50 membres; un 13% entre 50 i 100 membres; i finalment un 11% inclou els 19 instituts formats per més de 100 membres. Dit d'una altra manera, en el 60% dels casos

es tracta d'instituts amb menys de 25 persones, i tan sols un 24% són instituts amb més de 50 membres.

La segona dada significativa té a veure amb el gènere: dels 172 instituts que hi a Catalunya, 127 són femenins i 45 són masculins. De cada quatre instituts, tres són de dones i un d'homes.

Aquesta diferència es reflecteix també en les xifres absolutes de religioses i religiosos. Les dones (5.627) constitueixen el 80% de la població religiosa i els homes (1.429), el 20% restant.

Tercera dada significativa: l'edat. En la meitat dels instituts, l'edat mitjana dels membres està compresa entre els 60 i els 70 anys. En el 23% dels casos és entre els 50 i els 60 anys; i en un altre 18% l'edat mitjana és superior als 70 anys. En menys d'un 10% dels instituts aquesta edat mitjana és inferior als 50 anys.

Tot i que no disposem de dades sistematitzades que ens permetin afirmar-ho amb contundència, de les entrevistes fetes sembla desprendre's que ben sovint els membres que fan disminuir substancialment l'edat mitjana d'una congregació provenen de l'estranger. Gairebé la meitat dels instituts compten amb alguna persona provinent de fora de l'Estat espanyol. Els estrangers representen el 5% dels religiosos residents a Catalunya. L'origen majoritari d'aquestes persones és l'Amèrica Llatina (i, en els primers llocs, Mèxic, Colòmbia, Perú i Argentina): un 60% del total. En segon lloc, tindriem el continent africà; en tercer lloc, els religiosos provinents d'altres països europeus; i un 5% procedeix de països asiàtics (Índia i Filipines, principalment).

Passem ara breument a dir alguna cosa de les tasques socials que duen a terme els membres d'aquestes institucions. En el conjunt dels 172 instituts de vida consagrada i societats de vida apostòlica, hem recollit un total de 776 serveis, que es concreten en 1.139 activitats diferents, i que hem agrupat en 18 àmbits.

Tot i que hem procurat elaborar una definició relativament complexa d'allò que entenem per serveis, en síntesi parlem de serveis per referir-nos a aquelles activitats dirigides a satisfer necessitats d'altri (no dels membres del mateix institut) i de caràcter no remunerat. La majoria d'aquests serveis es du a terme per iniciativa del mateix institut (47%), si bé són igualment nombrosos els que representen una col·laboració amb altres entitats catòliques, i singularment amb Càritas. En determinades ocasions, els beneficiaris són específicament dones (9%) o bé homes (3%), però, en la immensa majoria dels casos (88%), són serveis adreçats indistintament a uns i altres. Aproximadament una quarta part són serveis adreçats a majors d'edat, i una altra quarta part són serveis d'atenció a menors; en el 50% restant dels casos no es fan distincions d'edat.

Les activitats més freqüents són la recollida i distribució d'aliments i de roba (10%), la formació en competències diverses (9%), les classes d'alfabetització i de català o castellà (8%), l'atenció residencial i hospitalària (7%), l'atenció domiciliària (6,5%), el foment del voluntariat (6%) i l'acollida temporal (5%).

Tots aquests serveis i activitats els hem agrupat, segons dèiem, en 18 àmbits diferents. El que en aquests moments concentra un major nombre de serveis és el de l'atenció als immigrants (14,5%), seguit de les activitats de sensibilització ciutadana (12,5%), la inserció econòmica i social (11%), la beneficència (9,5%) i l'àmbit de la salut (9%).

Des del punt de vista de la distribució geogràfica, cal destacar que prop de la meitat de l'oferta de serveis (355, en xifres absolutes; 45,7%) es concentra al Barcelonès. Vénen a continuació tres comarques properes, el Baix Llobregat, el Vallès Occidental i el Maresme, i les corresponents a les tres capitals de Tarragona, Lleida i Girona, a més de la comarca

d'Osona. El mapa mostra, a grans trets, una notable i, d'altra banda, lògica coincidència entre les zones de major densitat de població, aquelles en les quals són més abundants els casos de marginació i exclusió social, i el nombre de serveis (coincidint també, probablement, amb les comarques amb una major presència de religiosos).

En gairebé tots els àmbits, els instituts femenins realitzen més activitats que els masculins, singularment en immigració, geriatria, salut, beneficència i serveis penitenciaris i de reinserció. Tan sols en els àmbits de la sensibilització ciutadana i de la inserció econòmica i laboral la proporció dels serveis impulsats per homes supera la quantitat de serveis promoguts per dones.

Una aproximació un xic més qualitativa ens indica que els serveis proporcionats pels membres dels instituts religiosos beneficien les persones en qualsevol etapa de la vida, des de la infantesa (infants sense recursos, infants desemparats), passant per la joventut i la vida adulta (per exemple, mares solteres, prostitutes, persones sense sostre, drogodependències), i fins a la vellesa (atenció domiciliària, residències, etc.).

Els religiosos presten serveis en un país que ha envellit (importància de l'atenció a les persones grans, àmbit de la salut, geriatria), en el qual ha crescut la immigració (atenció als nouvinguts, inserció, educació), on hi ha situacions d'exclusió social (atenció a persones sense recursos econòmics i socials), i amb necessitats de formació pràctica i professional.

Ja hem parlat abans de l'edat dels membres dels instituts i hem vist que en bona part són un col·lectiu de gent gran i que ben sovint aprofiten precisament la seva situació de jubilats per dedicar-se a aquestes activitats no remunerades. Treballen des de diferents àmbits; són arreu: al carrer, al despatx del rector de la parròquia, a l'estació de tren, a l'escola o a l'hospital. D'altra banda, en moltes ocasions atenen casos que queden "fora de la llei", i presenten l'immens avantatge d'oferir atenció immediata en situacions en què la burocràcia de l'administració no permet intervenir amb la mateixa rapidesa.

Les iniciatives tant poden ser individuals com implicar la comunitat sencera o suposar la constitució d'equips relativament complexos. Vegem-ne algun cas, simplement a tall d'exemple. Iniciatives individuals: la religiosa que fa classes en un centre penitenciari, o bé la religiosa que comparteix la vida amb les persones sense sostre que malviuen als carrers de la ciutat, dormint com elles entre cartrons. Iniciatives que impliquen la comunitat sencera: un convent que acull i ajuda persones necessitades, majoritàriament nouvingudes o sense sostre; se'ls ofereix temporalment una part de l'edifici i, quan aquestes persones poden ser més autònomes (perquè troben feina o perquè aconsegueixen papers, per exemple), tenen la possibilitat d'allotjar-se en un dels dos pisos que la comunitat té fora del convent. Quan tenen una vida econòmica i social més estable, poden llogar pisos de protecció oficial ubicats en un terreny que havia estat cedit per la congregació. Iniciatives que impliquen la constitució de veritables equips de treball: una fundació, impulsada per voluntaris, veïns, col·laboradors i personal remunerat, que treballa simultàniament en tres direccions: l'organització d'activitats educatives, socials, culturals i de lleure, la potenciació de la cohesió social i el treball preventiu amb col·lectius en risc d'exclusió social i la realització d'actuacions per dinamitzar la vida cultural i social del barri.

Els exemples, evidentment, es podrien multiplicar. Com aquests que acabo de donar, fins a un total de 776. Però no em voldria allargar més. Permetin-me un parell d'observacions de caràcter més general abans de cloure aquesta intervenció.

Religioses i religiosos no són pas, ni de bon tros, els únics que fan tasques d'assistència i de promoció social. El nostre estudi, per raons òbvies de l'encàrrec que se'ns feia, s'ha fixat exclusivament en aquest col·lectiu, però n'hi ha d'altres. Dins i fora de l'àmbit religiós. En efecte, fóra injust oblidar que en el món catòlic els serveis socials són igualment molt

presentes tant en l'àmbit diocesà com en el cas de la majoria de les parròquies. I, d'altra banda, també les altres tradicions religioses implantades en el país, les religions minoritàries, fan molt sovint activitats d'aquest tipus. (En el cas de la ciutat de Terrassa, per exemple, estem fent actualment una recerca sobre les tasques socials dutes a terme per totes les tradicions religioses presents a la ciutat.)

Però, tot i així, la feina del col·lectiu de religiosos de Catalunya és enorme, i valuosíssima. Com escrivia Clara Fons en un preciós article publicat fa uns mesos a la revista *Dialogal*, “dia rere dia, centenars de religiosos i religioses catòlics treballen desinteressadament per millorar la quotidianitat del proïsme. Són homes i dones que mai no han vist la seva activitat com el seu futur, sinó com el futur dels altres”.

És cert, també, que aquest fet no constitueix una radical novetat. A aquest tipus d'activitat, els religiosos s'hi han dedicat sempre. Però jo diria que en altres temps era una activitat menys diversificada i, en molts casos, més visible. Tan visible, de fet, que en algunes ocasions certs sectors de la població podien arribar a percebre-la com una mena d'incòmoda imposició. Avui, en canvi, aquesta tasca és menys visible i menys vistosa. No diré que amagada, però sí summament discreta.

Molt sovint he dit —i ho repeteixo avui aquí— que si hi ha globalment un col·lectiu del qual es pot afirmar que es va prendre seriosament el Concili Vaticà II, aquest col·lectiu és el dels religiosos. La recepció positiva del Vaticà II va implicar, per a tots els instituts de vida consagrada, un esforç molt notable de reflexió, de renovació i de canvi. Qui com vosaltres va fer un esforç semblant? Qui com vosaltres va saber abandonar velles tradicions o costums no essencials? Qui com vosaltres va saber copsar i prendre's seriosament l'esperit que havia guiat Joan XXIII a convocar el Concili? Ja sé que hi ha hagut excepcions; qui s'ha resistit, s'ha tancat en banda, s'ha aïllat en una espècie de gueto catòlic. Però són excepcions. La tònica general ha estat exemplar.

Fa prop de deu anys, vaig tenir l'oportunitat de col·laborar, en alguns moments, força directament, en els treballs preparatoris del vostre Congrés de Vida Religiosa. Quina santa llibertat en les seves resolucions, sense les pors que tan sovint ens tenen atrapats! Quin reconeixement de la riquesa que suposa la diversitat, sense la dèria tan freqüent de voler engabiar l'Esperit i de no deixar-lo bufar on vol i com vol! I, alhora, quin esforç per retrobar una vida centrada en la conversió personal (aquella *conversatio morum* de sant Benet, que és en definitiva la *metanoia* evangèlica)!

Doncs bé, de tots aquests canvis provocats en la vostra vida religiosa pel Concili Vaticà II, n'hi ha un que voldria destacar aquí, que és el d'aquesta discreció, d'aquesta relativa invisibilitat: en definitiva, el de la vostra modalitat de presència en el món.

En uns moments de sovintejada crispació, en el quals els uns reivindiquen la necessitat de la presència pública de l'Església en la societat i d'altres proclamen la laïcitat des de la qual cal governar una societat moderna i plural; una situació en la qual alguns precisen que en tot cas ha de tractar-se d'una “sana laïcitat”, però n'hi ha també que sens dubte se sentirien més còmodes si poguessin esborrar-vos del mapa... En aquest context, dic, la vostra presència és modèlica, i el vostre testimoni, exemplar.

Hi sou, i tant que hi sou! Sou públicament presents en la societat catalana, però amb una presència discreta, sense estridències, sense confondre la presència amb l'exhibicionisme. Respecteu, i sou respectats. I avui, des de les instàncies governamentals d'aquest país, la vostra feina és reconeguda i és agraïda. Però d'aquesta “saníssima laïcitat” que vosaltres representeu i encarneu, podria parlar-ne si volgués, amb moltíssima més autoritat que no pas jo, el nostre vicepresident. Moltes gràcies per la vostra atenció.

Gna. Cristina Martínez,
presidenta de l'URC

Vull Començar les meves paraules agraint a la Direcció General d'Affers Religiosos, i en concret a la Sra. Montserrat Coll, el seu recolzament de sempre en les nostres activitats i, especialment, haver fet possible aquest acte.

També vull fer arribar el nostre agraïment al Departament d'Investigacions en Sociologia de la Religió, de la Universitat Autònoma de Bellaterra, al seu director, el Dr. Estruch, als senyors Jordi Puig i Jordi Navarro i a les senyores Maria del Mar Giera, Clara Fons i Blanca Luque, pel seu eficaç i acurat treball de recollida de dades entorn a la tasca social de la vida religiosa a Catalunya.

Aquest estudi és, com molt bé ens ha assenyalat el Dr. Estruch, la visibilització d'una realitat que no per ser discreta és poc important al nostre país. Es tracta del treball dels religiosos i religioses en l'àmbit de la promoció social.

L'estudi només fa referència a una part de la tasca social del nostre col·lectiu, i centraré les meves paraules en aquest àmbit, però no vull deixar de recordar que hi ha un altre tipus de presència de la vida religiosa al nostre país molt significativa en escoles, hospitals, el món de la cultura i la investigació..., amb una clara orientació de promoció social i solidària, de conscienciació i sensibilització social. És necessari donar solució als problemes, però tan o més important és ajudar a la seva prevenció. I és des d'aquesta certesa que treballeu en el món de l'educació, orientant la nostra tasca a desenvolupar en els joves la capacitat de fer i ser, transmetent cultura i valors humans, despertant la veritable solidaritat, el respecte envers la diversitat i responsabilitat de fer reals els drets humans. Desitgem que els joves d'avui siguin demà bons ciutadans, que portin a terme canvis adients per construir una societat més justa i més solidària.

Des de la Unió de Religiosos de Catalunya, acollim el repte que ens ha llançat el Dr. Estruch de fer una anàlisi d'aquests materials i extreure'n unes conclusions. No voldríem que el reconeixement de la tasca social de les religioses i dels religiosos es tradueixi tan sols en xifres i en agraïments, sinó que acarem aquesta informació com un repte per analitzar millor la nostra presència, però més encara per assenyalar en la nostra acció la direcció indefugible: l'atenció als pobres i exclosos. Apostem per obrir nous horitzons en vides que de vegades semblen que estan tancades a l'esperança, que no tenen possibilitats d'un futur una mica millor que el seu present.

Ara voldria, ja que se'm dona l'oportunitat de fer-ho, expressar en poques paraules, i amb la limitació de les mateixes, què entenem per tasca social, des d'on la fem i per què la fem.

Per a nosaltres, tasca social no és sinònim de tasca assistencial, encara que en alguns moments té, i ha de tenir, quelcom d'això. La nostra tasca es circumscriu a l'àmbit de la transformació i la promoció social. Volem portar a terme accions eficaces en aquest sentit, encara que de vegades no ho aconseguim i ens trobem amb el fracàs, que assumim com a oportunitat d'aprenentatge, de millora.

Des d'on fem aquesta tasca? La fem des de dos principis essencials i bàsics a la nostra vida: la vivència d'una espiritualitat encarnada i el convenciment que hem de treballar juntament amb altres, de manera coresponsable.

La nostra espiritualitat és real quan ens compromet en l'autèntica acció transformadora del nostre món, quan participem en tasques de promoció social baixant al concret, treballant amb i pels més desfavorits. Col·laborant a transformar, ens transformem personalment. Els primers beneficiats d'aquesta escomesa som nosaltres mateixos. Hi ha, sens dubte, un misteri amagat en la donació gratuïta, en la valoració de les coses petites, del quotidià que ens fa recuperar i créixer en la nostra dignitat de persones.

El segon principi és el que podríem anomenar "la globalització de la solidaritat". No volem protagonismes; sí col·laboració. Creiem en la necessitat de fer camí d'intercanvi, de valoració positiva de l'altre, de construcció de significats comuns, i ens esforcem per treballar en aquest sentit. A la nostra societat li urgeix fer caure barreres, potenciar la comunicació, el diàleg. Hem de fer un esforç per cercar el que ens uneix i no aturar-nos en allò que ens separa.

Les religioses i els religiosos treballem cada vegada més en projectes intercongregacionals i diocesans, integrant-nos en processos, organitzacions, gestions d'altres col·lectius ja existents dins i fora de l'àmbit eclesial. És una realitat gratificant reconèixer que hi ha molta gent a casa nostra compromesa en el treball en favor de la justícia.

Malgrat això, a la nostra societat detectem també una certa conformitat passiva, motivada segurament per la por de perdre la nostra condició de benestants. El fet real que molts problemes personals i socials es donen a causa de circumstàncies alienes a nosaltres, causes estructurals, econòmiques..., no ens pot eximir de les obligacions ètiques que ens corresponen, de la nostra responsabilitat personal i col·lectiva de donar resposta a les situacions d'exclusió social, de pobresa i marginació que vivim a casa nostra. Tenim molts problemes, però no tots tenen la mateixa importància. La pobresa és el més important de tots ells perquè afecta la persona, la seva dignitat. És un escàndol sense justificació que genera, en molts moments, violència. Mentre hi hagi una persona que no disposi dels mitjans materials per viure en llibertat i dignitat, no podem estar tranquils.

Trobem a faltar, també des de les institucions públiques, respostes que siguin més tractaments curatius que pal·liatius, com de vegades ho són. Els processos de resolució de problemàtiques socials concretes sovint són massa llargs i, de vegades, ineficaços.

No podríem implicar-nos personalment i institucionalment de manera més compromesa, més eficaç?

I la darrera pregunta a la qual m'agradaria donar resposta és: per què fem aquesta tasca social?

Doncs perquè creiem en la persona i creiem en un Déu, el Déu de Jesús, encarnat en la nostra història, que vol la vida. Aquest Déu es defineix com a amor i ens convida a estimar el proïsme, a posar-nos al seu servei, a lluitar per la seva dignitat, a promoure la justícia. Un Déu que ens anomena fills seus. I, des d'aquesta filiació, vivim la fraternitat i la igualtat.

Hem cregut en la resposta que Jesús donà als qui li preguntaren qui era el seu proïsme: proïsme és aquell que tinc a prop meu, a qui jo m'apropro. I, des de la proximitat, tot es viu d'una altra manera. El meu proïsme és especialment el pobre, l'estranger, l'aturat, la dona maltractada, el malalt... del meu entorn més proper.

Les religioses i els religiosos ens comprometem en la tasca social posant-nos al costat i del costat dels més desfavorits, amb respostes concretes, perquè creiem que no n'hi ha prou amb lamentar-nos. El nostre servei de servir el fem des del reconeixement dels seus drets, de la seva dignitat com a persones. Les necessitats sorgeixen de la manca de protecció d'aquests drets. I és responsabilitat de tots implicar-nos en aquesta protecció.

Creiem, en definitiva, que és urgent “humanitzar la humanitat practicant la proximitat”, com diu Pere Casaldàliga, un religiós català universal compromès fins al més pregó amb la lluita per la justícia. I això és tasca de tots. Tots anem en el mateix vaixell i formem part de la mateixa humanitat.

Es tracta de no perdre l’esperança, de no donar mort a la utopia que un altre món és possible i és necessari per a tots. Aquesta és l’alternativa més vàlida, perquè on no hi ha utopia no hi ha futur. Hem d’unir forces per retornar a la nostra societat humanitat. Hem de ser creatius per projectar un nou horitzó més humà. El nou món serà el resultat de les accions dels qui avui ens atrevim a somiar-lo.

Acabo amb unes paraules de Joan Chittister, benedictina nord-americana: “Diuen que el canvi comença quan algú entreveu el pas següent. O millor quan algú arriba veure que l’últim pas ja no funciona. Descobrir el següent es converteix en una benedicció, una càrrega i un repte.”

Una crida i un desig: comprometem-nos a donar un pas més per construir una societat més humana!

Una vida al servei dels germans

Mons. Lluís Martínez Sistach,
cardenal arquebisbe de l’arxidiòcesi de Barcelona

Agraeixo al senyor vicepresident de la Generalitat de Catalunya que m’hagi concedit la paraula en aquest acte entranyable i important per a Catalunya, per als instituts de vida consagrada, que inclouen els ordes, les congregacions, les societats de vida apostòlica i els instituts seculars, i també per als bisbes de Catalunya.

Les meves paraules són d’agraïment als religiosos i religioses de Catalunya pel treball que han realitzat i estan realitzant en els més diversíssims camps per tal de servir les persones. El meu agraïment es fa ressò de l’agraïment de tots els germans bisbes de les diòcesis catalanes.

El professor Estruch ens ha presentat una síntesi de l’estudi realitzat, encarregat per la Direcció General d’Afers Religiosos. La Sra. Montserrat Coll, d’acord amb la Unió de Religiosos de Catalunya, volia un estudi que permetés conèixer quines tasques socials duen a terme a Catalunya els membres dels instituts de vida consagrada i de les societats de vida apostòlica del país. Avui, hem tingut el goig de conèixer els resultats i d’escoltar les primícies que posen en relleu un conjunt de dades molt positives a fi de valorar la presència i l’actuació d’aquells homes i dones i reconèixer els serveis preuats que estan realitzant.

És molt satisfactori posar en relleu com aquestes institucions eclesials estan realitzant uns serveis que harmonitzen amb el carisma i finalitat del respectiu fundador o fundadora amb les adaptacions que demana el pas del temps. Però coincidint en el que és substancial, és a dir, en l’atenció a moltíssimes persones pobres, malaltes, immigrants, maltractades, empresonades, analfabetes, etc. El seu carisma els porta a donar resposta a les noves necessitats que l’evolució de la societat va presentant.

En aquest sentit, el Dr. Estruch ens ha dit que l’àmbit que en aquests moments concentra un major nombre de serveis és el de l’atenció als immigrants, seguit de les activitats de sensibilització ciutadana, la inserció econòmica i social, la beneficència i l’àmbit de la salut.

Penso que el resultat de l'estudi realitzat manifesta clarament les motivacions vocacionals personals i profundes dels religiosos i religioses en les seves actuacions. Lliurats radicalment a Déu, fan de la seva vida un servei als germans perquè entenen i viuen les paraules de Jesús que tot el que fem a una persona, per petita i pobra que sigui, ho fem a Ell i el que ens diu l'apòstol Joan: "Qui no estima el seu germà, que veu, no pot estimar Déu, que no veu". Juntament amb els dos principis evangèlics esmentats pel Dr. Estruch, em plau afegir-ne un altre: "Feu les vostres bones obres davant els homes perquè, en veure-les, donin glòria al vostre Pare del cel". Penso que aquests tres principis evangèlics els apliquen els religiosos i les religioses en els serveis que presten. Qui estima Déu veritablement no pot no estimar els germans.

La història del nostre país no es pot fer sense incloure aquesta munió de serveis que han prestat i presten tots els instituts de vida consagrada. Coneixent amb dades i percentatges els treballs i els serveis que presten aquests homes i dones que han seguit Jesús radicalment en la pobresa, l'obediència i la castedat, podem pensar què serien les nostres ciutats i pobles sense aquesta presència i activitat en la multiplicitat de camps que incideixen en la vida de les persones, des del naixement fins a la mort. Serien ciutats i pobles empobrits. Això ajuda les religioses i els religiosos a tenir una deguda i ben legítima autoestima.

Em plau agrair, en nom dels germans bisbes, aquesta iniciativa i aquest estudi i, especialment, el que els estimats religiosos i religioses han realitzat i realitzen al servei de tantes persones i, preferentment, pels pobres, els necessitats i els marginats. Ho fan per amor a totes elles i per amor a Déu. Benvolguts religiosos i religioses, que Déu us ho pagui i que la societat us ho reconegui i els homes i les dones, en veure tot això bo que feu, glorifiquin el Pare del cel.

A favor de les persones més vulnerables

Sra. Carme Capdevila,
consellera d'Acció Social i Ciutadania

Permeteu-me que les meves primeres paraules siguin per felicitar la iniciativa a l'hora de fer aquest estudi, un estudi que era del tot necessari, que calia per poder visibilitzar la feina feta pels religiosos i les religioses de Catalunya i de reconeixement a favor de la societat catalana per part d'aquesta tasca feta, com deia, pels religiosos i religioses de Catalunya. Per tant, felicitats, calia aquest estudi, ara ja el tenim.

Últimament, s'ha parlat molt de la necessitat de redefinir el sistema econòmic en el qual estem vivint. Durant molt de temps, el liberalisme mal entès ens ha portat a situacions de desigualtats socials molt grans. L'estudi que ara heu presentat és una petita mostra de la importància que té treballar per donar oportunitats i esperança a aquells que més ho necessiten.

L'estudi presenta la tasca que els grups de religiosos i religioses del nostre país fan a favor de les persones més vulnerables, una feina feta des del compromís, el compromís de servir sense demanar res a canvi. Per aquesta raó, el títol del document m'ha agradat especialment: *Al servei de servir*, paraules que ens conviden a veure les coses des d'una altra perspectiva i a entendre que l'egoisme ha de deixar pas a la solidaritat per fer front, d'aquesta manera, als difícils moments que ara estem vivint.

El model econòmic actual és o es basa en l'afany del guany absolut, sense tenir en compte les negatives conseqüències socials que això pot generar, i així hem arribat al límit del sistema, i la seva bombolla financera immobiliària no ha resistit l'impacte de la falta de valors.

Les associacions de religiosos i religioses de Catalunya ens recordeu, amb la vostra feina, que hi ha una altra manera de fer les coses, una manera que és propera a la gent, una manera que ofereix ajuda sense demanar res a canvi, una forma altruista, però també amb voluntat de transformar les situacions de vulnerabilitat. Aquesta és una lliçó fantàstica en un moment com el que estem vivint tots plegats.

Aprendre a servir els altres i estar al seu costat quan més ho necessiten, senzillament perquè volem fer-ho, perquè els volem ajudar. L'actitud de servei és necessària; una societat solidària està més preparada per fer front a les situacions de futur. I aquest també és un dels aspectes prioritaris del Govern de la Generalitat: fer créixer la cohesió en un marc d'oportunitats compartides. Avui, des del Govern de la Generalitat, som conscients del moment que vivim i també volem estar al costat de la gent, ampliant els ajuts, ampliant el suport a les empreses, als autònoms o a les famílies que tenen problemes, però també exigint als bancs que compleixin els acords que han pres i que impulsin liquiditat en el sistema alleugerint el pes de les hipoteques i crèdits i, sobretot, fent un pla de xoc per aturar la destrucció de l'ocupació al nostre país i dedicar els esforços a la formació i a la feina, també, en aquells àmbits emergents, com és, per exemple, l'atenció a les persones amb situació de dependència. Però, més enllà de les mesures que estem prenent i amb les quals el país farà front a l'actual situació econòmica, hi ha una lliçó clau que hauríem d'aprendre ara i que no es pot repetir amb els mateixos errors en el futur: em refereixo a saber viure amb els valors que han fet gran el nostre país, em refereixo a no oblidar l'aspecte humà de l'economia i entendre que aquesta està al servei de les persones i no les persones al servei d'aquesta. Es tracta de retornar als valors de l'estalvi, de l'esforç i del sacrifici, de tornar a creure en la solidaritat i no en l'egoisme.

Serveixin aquestes paraules, de cor, per agrair la vostra feina, la vostra tasca tan necessària de suport i acolliment de les persones que pateixen i que tenen necessitats socials.

Des del Departament d'Acció Social i Ciutadania, compartim el vostre objectiu i volem reforçar la nostra acció conjunta, per això, us animem a seguir treballant en aquesta línia. Moltes gràcies.

Radicalitat transformadora de la vostra opció de vida

Hble. Sr. Josep-Lluís Carod-Rovira,
vicepresident de la Generalitat de Catalunya

Fa, enguany, 650 anys de la creació a Cervera de la institució de la Generalitat de Catalunya; 650 anys són molts anys, tenim molta història al darrere. Fa setmanes, als Estats units, vèiem com el president Obama se sentia ufanós de ser el president número 44 dels Estats Units, és un gran país amb poca història, nosaltres som un país petit amb una llarga història al darrere. Tenim el president número 128 de la Generalitat i crec que, per molt entusiasme que hi posin els Estats Units, mai ens podran atrapar, si no és com una llarga successió de crisis polítiques. Doncs bé, estic convençut que —no en tinc cap comprovació científica, potser ho haurem d'encarregar al doctor Estruch—, al llarg dels 650 anys d'història de la Generalitat de Catalunya,

mai s'havia concentrat en aquest edifici una xifra tan gran de bisbes, de religiosos i de religioses. Mai havíem tingut una concentració tan gran d'aquestes característiques en aquesta casa; no m'atreveixo a anomenar-la santa casa, però, avui, sí que és una miqueta més a prop, si més no, en alguns instants, de la santedat.

Amb el cardenal Martínez Sistach, recordo que en alguna conversa havíem parlat del concepte de laïcitat positiva, concepte que jo després l'he anat repetint en intervencions diverses al parlament i fora del parlament, que després, sorprenentment, també l'ha utilitzat el president Sarkozy, amb una noció d'una laïcitat que de vegades és en alguns aspectes bastant allunyada i bastant diferent de la nostra.

1. Conèixer per valorar, conèixer per reconèixer

Si vostès representen, com deia abans el Dr. Estruch, una laïcitat saníssima, fa pocs dies, poques setmanes, un parell de setmanes, crec recordar, aquí mateix, en l'acte de celebració dels convenis que vam signar amb l'Església Catòlica i també amb les altres diverses confessions religioses, parlàvem del concepte de laïcitat a la catalana, una laïcitat que respecta totes les creences, que reconeix la importància del fet religiós i que dóna suport a la tasca que els homes i dones duen a terme, aquells que professen una fe que es tradueix en favor de la societat.

En aquell mateix acte vaig fer un reconeixement explícit, en nom del Govern de Catalunya, dels valors positius de la religió, el valor més enllà de les conviccions, estrictament de les creences, els valors positius de la cohesió social, de la noció de grup, de la coherència, de la fraternitat, de la solidaritat, de la preocupació pels més febles, del combat per la justícia.

I tothom sap que conèixer és el primer pas per valorar, el primer pas per reconèixer, i que no es pot estimar res que no es conegui.

Doncs bé, això és el que ha volgut fer el Govern de Catalunya amb l'informe que avui presentem. L'informe ens permet conèixer el que vostès fan per reconèixer-ho públicament, conèixer el que vostès fan per valorar-ho públicament, conèixer, també, per estimar una tasca massa sovint ignorada més que no pas voluntàriament silenciada, perquè vostès treballen per donar escalf humà a qui sovint no en té, no en troba o el té molt lluny. Preocupats per resoldre problemes de gent que amb prou feines sí coneixen i qui si sap després n'arribaran a recordar el nom. I vostès ho fan encara que no se sàpiga que ho fan. M'heu fet pensar, això sí, en sentit positiu, en la manera de fer d'aquells que a principis del segle XVIII pretenien esborrar Catalunya del mapa, com deia el Dr. Estruch, hi hauria qui en nom de certa noció de laïcitat els voldria també esborrar a vostès del mapa. Doncs bé, em refereixo a aquells que a principis del segle XVIII pretenien la desnacionalització de Catalunya amb el Decret de Nova Planta i amb una frase realment sensacional que a vostès els escau. Ells treballaven, i dic la cita literalment, "para que se note el efecto sin que se advierta el cuidado". I com diria Raimon: "Tu ja m'entens".

El resultat d'aquest informe, probablement, ens ha sorprès a tots, fins i tot potser a vostès mateixos, que en són els protagonistes. Ens ha sorprès per la quantitat, pel volum enorme que assoleix aquesta tasca a favor del benestar dels homes i dones de Catalunya, que és com dir a favor de la dignitat dels homes i dones de Catalunya. Estem parlant de més de 7.000 homes i dones (sobretot, dones) i de 172 instituts que ofereixen un ventall de 776 serveis diferents que arriben a una enorme quantitat de persones de casa nostra.

M'ha cridat l'atenció, en l'informe que feia abans el Dr. Estruch, aquell institut que es veia representat per una sola persona, era un institut unipersonal, i estic convençut que no m'avenço als esdeveniments si dic que gairebé tinc la certesa que ja té el cel guanyat.

Però oi que no són els números, oi que no són les quantitats, els que han determinat l'opció de vida dels homes i de les dones que feu aquesta tasca social?

Els números, l'estudi que presentem, és un gran pas endavant en el coneixement d'aquesta realitat, però el reconeixement, la valoració, ha d'incloure de manera necessària elements de qualitat.

2. La crisi i l'exclusió social són realitats que ens interpel·len. La nació és solidaritat

Un país, una nació (i Catalunya n'és una), no és només un espai de complicitats, no és només un espai de referents culturals, lingüístics i simbòlics comuns, no és només un espai d'interessos materials compartits. Una nació, avui més que mai, és, sobretot, un espai de solidaritat, perquè una nació són, sobretot, els vincles socials entre les persones que formen un país cada dia, perquè, en definitiva, un país és la gent, una nació són les persones. La nació és cohesió social, és l'esforç col·lectiu per un futur que volem millor per a tots, per als que van néixer aquí i per als que van venir de fora, per a totes les persones sense excepció, sense exclusions, sense deixar ningú fora ni enrere.

Precisament en aquests moments de crisi, on tants entre nosaltres travessen greus dificultats, que l'existència de l'exclusió social, del desarrelament, diguem-ho també de la solitud, sobretot en determinades edats, i sobretot en dones de determinades edats, també en l'anonimat, que amaguen moltes situacions de pobresa extrema, portades, això sí, amb una enorme dignitat, és en aquests moments que la Nació, els homes i les dones que la formen, especialment aquells que tenim responsabilitat a les institucions, ens hem de sentir, també personalment, individualment, interpel·lats encara amb més força que mai.

El Govern de Catalunya assumeix les seves responsabilitats i no vol en cap cas fer-ne deixadesa, no aspira ni pot aspirar que la seva tasca sigui substituïda per l'esforç i la tasca de les persones que es reflecteix en aquest estudi, i per això es mostra ferm, i s'hi continuarà mostrant, en qüestions com la negociació del finançament —avui, per exemple, hi ha a Catalunya més pobres que habitants tenen unes quantes comunitats autònomes espanyoles—, o bé fermes reclamant els recursos que han d'arribar per la Llei de la dependència, com sap molt bé la consellera, perquè vol ampliar les prestacions socials fent-ne una veritable pota de l'Estat del Benestar i perquè som plenament conscients que al darrere de la nostra actuació hi ha persones.

Però sempre hi ha qui se'ns escola pel forat que deixa la nostra xarxa de protecció social, que sovint de vegades ni tan sols sap que existeix una xarxa de protecció social. Les necessitats són múltiples i diverses, les situacions personals enormement complexes i no totes poden ser abordades des de la fredor de la planificació feta des d'un despatx governamental. N'hi ha moltes que requereixen un acompanyament personal permanent, però, sobretot, calidesa humana, escalf, comunicació, comprensió, que la persona que tenim al davant sàpiga que nosaltres també som persones. Vosaltres ho sabeu, i aquí és on es troba el vostre paper fonamental, la vostra grandesa, que sovint fa molt més la companyia que els diners, l'escalf humà que les prestacions, un somriure, una mirada, que no pas una instància solucionada, l'optimisme transformador de la voluntat que l'oportunitat que es dona a aquell que ja no hi creu. Deixeu-me que us ho digui d'aquesta manera: ningú millor que vosaltres pot comprendre i comprèn l'enorme poder de l'amor per les persones.

De fet, no sé si sou prou conscients de la potència, de la radicalitat transformadora, de la vostra opció de vida i de l'amor per les persones, dels profunds valors que afirma a contra corrent, remant contra el vent, dels excessos consumistes dels darrers anys i la reafirmació que representa de la dignitat humana. Vosaltres no teniu res a veure amb aquells que potser moriran i, això sí, seran els més rics del cementiri.

3. Valorar la qualitat de la tasca social: una tasca de generació de vincles socials, una tasca transformadora

No és el vostre un amor passiu, és un amor, una tasca pal·liativa, un amor real. Encara menys es tracta d'una tasca que coadjuva a amagar i perpetuar les profundes desigualtats i injustícies que encara patim. Vosaltres sabeu que l'amor cap a les persones transforma les persones, que saber-se acompanyat i estimat dóna noves energies per començar de nou la construcció d'un projecte vital o per viure'n serenament la plenitud. La vostra tasca és, doncs, transformadora, si no fos que algú potser s'espantaria, diria que és fins i tot revolucionària. Sou veritables actors transformadors de la societat perquè la vostra tasca no és d'assistència social; s'ha dit abans, és de promoció social, d'autèntica transformació de la vida dels col·lectius desfavorits, als quals doneu un nou horitzó vital, de dignitat, d'il·lusió.

La vostra és una tasca de viure plenament els valors que vosaltres heu estat capaços d'extreure de l'evangeli, les vostres conviccions més profundes, que us impedeixen fer distincions entre aquells que us necessiten, pensin el que pensin. El respecte a les persones, sense excepcions, no importa d'on vénen, no importa les conviccions ètiques o religioses que tinguin, aquest és l'esperit que us anima.

Vostès, vosaltres, poseu en pràctica la doctrina social de l'Església Catòlica, actualitzada pel Concili Vaticà II, tal com deia el Dr. Estruch, en concret, *Gaudium et Spes*, núm. 27, quan parla del respecte i del servei a tota persona humana. Una doctrina contextualitzada a Catalunya en diversos textos, com ara ja el tantes vegades esmentat *Arrels Cristianes de Catalunya*, que afirma que "on no arribi l'estricta compliment dels deures cívics, cal que hi arribin les iniciatives d'amor solidari"; com el Concili Provincial Tarraconense, o com en el comunicat de la Conferència Episcopal Tarraconense, de fa, com aquell qui diu, quatre dies, del passat 4 de febrer, que afirma que, davant l'actual crisi econòmica, és hora de viure una particular solidaritat amb les persones i els sectors més pobres de la nostra societat.

I són aquests els valors que compartim: respecte per la llibertat i la diversitat, respecte per la dignitat de les persones, de totes les persones, dels homes i de les dones, transformació social, solidaritat, generació de vincles socials, cohesió, tot això fonamenta la vostra tasca, i també volem que fonamenti la del Govern.

És per això que aquest estudi, més enllà d'una eina imprescindible per dissenyar les polítiques del Govern en un futur, més enllà de posar de manifest un volum, una quantitat, un percentatge de la vostra tasca, el que ha de fer és reafirmar-vos en les vostres conviccions, en els vostres valors, en la voluntat de posar les persones una altra vegada en el centre de les nostres preocupacions i dels nostres valors, perquè tant vosaltres com el Govern estem, hem d'estar, al servei de les persones, de totes les persones, de les mateixes persones.

Aquest és, també de manera molt particular, un acte de reconeixement oficial per part del Govern de Catalunya, d'aquesta tasca valuosíssima que vosaltres feu, que avui és més important i més destacada que mai.

Estem en una situació de crisi, en una situació de crisi que ha fet augmentar els vostres esforços de solidaritat, per part de tots, de totes les confessions religioses i de manera particular, lògicament, per aquella que té una arrel, una tradició i una extensió més majoritària a Catalunya com és l'Església Catòlica.

Al costat d'això, també s'ha vist com, en aquests moments de crisi, tornava a tenir un paper rellevant, com a primer espai d'identitat, però també de solidaritat, la mateixa noció de família. La mateixa noció de família, de vegades tan criticada per posicionaments superficialment volguts progressistes, ara s'ha vist com era un dels elements indispensables

que permetia aquesta primera solidaritat efectiva entre els seus membres per poder viure, de vegades sobreviure, amb les màximes condicions de dignitat en moments d'una crisi tan profunda com la que tenim i com la que, desgraciadament, encara continuarem patint durant alguns mesos.

I acabo. Fa quinze dies en aquest mateix auditori de la Generalitat, en aquest acte on teníem representades les diferents confessions religioses amb més importància demogràfica o no tant existents avui a Catalunya, vaig dir als assistents que el Govern de Catalunya, per combatre la crisi, utilitzava els instruments que tenia, que eren les lleis, les mesures normatives i els recursos econòmics. I els vaig dir, i els ho vaig dir sincerament, i ara ho repeteixo, que ells, i això ho vaig dir davant de catòlics, de protestants, d'ortodoxos, de musulmans, de jueus, de gent de la Fe Bahá'í, de gent de l'Església de Filadèlfia, com tots vostès, tenen una força extraordinària que no té ningú més i que segurament no seria adient que fos la primera de les forces que utilitzés el govern. Vostès tenen la força extraordinària de la pregària, vostès que pregunten, pregunten. I quan es va acabar l'acte va venir un representant de confessió religiosa i em va dir: "No havia sentit mai un polític que ens demanés que reséssim". I jo li vaig dir: "Francament, jo tampoc". Però si no demanem que resin els que ho fan sempre, a qui ho hem de demanar? Gràcies a tots vostès per la feina que han fet, per la que fan i, sobretot, per la que esperem que continuïn fent en el futur. Catalunya els ho reconeix.

Moltes gràcies!

Contacta amb nosaltres

Lluís Serra	Secretari general de l'URC i director del CEVRE	sec.urc@confer.es
Noemí Pujol	Secretaria de l'URC i del CEVRE	urc.info@gmail.com
	Informatiu <i>Horeb</i>	horeb.urc@gmail.com

UNIÓ DE RELIGIOSOS DE CATALUNYA

Plaça d'Urquinaona, 11, 2n 2a (08010 Barcelona) Tel. 93 302 43 67 · Fax 93 412 38 82
Secretari general: sec.urc@confer.es / Secretaria: urc.info@gmail.com / Informatiu: horeb.urc@gmail.com
<http://urc.confer.es>